

PRVI SLOVENSKI LIST V AMERIKI.

Geslo: Za vero in narod — za pravico in resnico — od boja do zmage!

GLASILO SLOV. KATOL. DELAVSTVA V AMERIKI IN URADNO GLASILO DRUŽBE SV. DRUŽINE V JOLIETU. — S. P. DRUŽBE SV. MOHORJA V CHICAGO. — ZAPADNE SLOV. ZVEZE V DENVER, COLO., IN SLOVENSKE ŽENSKÉ ZVEZE V ZEDINJENIH DRŽAVAH.

(Official Organ of four Slovenian organizations.)

Štev. (No.) 220.

CHICAGO, ILL., SREDA, 12. NOVEMBRA — WEDNESDAY, NOVEMBER 12, 1930

LETNIK XXXIX.

Avstrija ne mara fašistov. - Odločanje o vojaški službi

AVSTRIJSKO LJUDSTVO SE PRI VOLITVAH IZRAZILO, DA NOČE VLADE PREDATI FAŠISTOM. — SOCIJALNI DEMOKRATI, ZDAJ NAJMOČNEJŠA STRANKA, SO PRIDOBILI EN SEDEŽ VEČ, A NIMAJO ABSOLUTNE VEČINE.

Dunaj, Avstrija. — Kakor je bil uspeh zadnjih volitev v Nemčiji presenetljiv, enako je vzbudil presenečenje tudi izid volitev v Avstriji, vendar popolnoma v nasprotju s smislom. Kakor je namreč pričakovano zrastle v Nemčiji moči fašistov, enako nepričakovano so bili v Avstriji fašisti poraženi.

Huda kampanjska borba se je vodila zlasti med dvema strankama pred volitvami, nemreč med fašističnim Heimwehrom, kateremu je bila naložena tudi sedanja vlada s kanclerjem Vaugoinem na čelu, in med socialističnim Schutzbundom. Fašisti se niso dosti brigali za druge stranke, marveč so vso silo naperili proti socialistom, češ, drugi tak ne pridejo v poštev, kajti druga stranka, ki bi jim bila lahko nevarna, je socialistična. Lahko si je torej predstavljati njih razočaranje, ko je rezultat volitev pokazal, da jim niso bili nevarni samo socialisti, marveč vse druge stranke, kajti fašisti so dobili izmed vseh strank najmanjše število glasov.

Drugeče se razmerje v avstrijskem parlamentu ne bo po volitvah dosti izpremenilo. Socialni demokrati so sicer ostali še vedno najmočnejša stranka, vendar pa so pridobili samo en sedež in jih imajo zdaj skupno 72; takoj za njimi pridejo krščanski socialisti s 66 sedeži. Nato sledi stranka, ki je ustanovil bivši avstrijski kancler, J. Schober, s 19 sedeži, in končno fašisti z 8 sedeži. Kljub svoji moči torej nimajo socialisti absolutne večine in bodo morali iskati koalicije s kakšno drugo stranko, ako si bodo hoteli zagotoviti večino.

Glasovi se sicer slišijo, da se v Ameriki vladna avtoriteta namerava dosedanja vlada kljub porazu fašistov še nadalje s silo obdržati na krmilu, vendar pa to ni dosti verjetno.

AVTO UBIJA DALJE
Chicago, Ill. — Nenavadno veliko število smrtnih slučajev je zahtevalo avto za tujino soboto in nedeljo. Tekom teh dveh dni je bilo ubitih v čiačkem Cook okraju nič manj kakor 18 oseb. S tem je naraslo število smrtnih nesreč vsled avtomobila od začetka tega leta na 921.

MULA SKOČILA V AVTO
Beaudry, Ark. — Na neki gorski poti v tujakšnji bližini je avto, v katrem sta sedela dva moška, dohitela voz, ki ga je vlekla mula. Avtomobilist je menjal za šak potiskal voz pred seboj, da je morala mula hitreje stopiti. Pri tem pa se je mula oprostila komata in razjarjena se je obrnila ter skočila na avto naravnost med oboja avtomobilista ter je enega izmed njiju nevarno ranila.

VOJAŠKA SLUŽBA V RAZPRAVI

Brezuspešno razpravljanje na konferenci glede določitve dolgotrajne vojaške službe v državah, kjer je uvedena obvezna vojaška dolžnost.

Genova, Švica. — Tukajšnja predpripravljalna razorožitvena konferenca zveze narodov je pretekli ponedeljek sklepal o dolgotrajni vojaški službi, ki jo morejo naložiti države, v katerih je v veljavi obvezna vojaška dolžnost. Francoska delegacija je predložila osnutek, po katerem naj bi ta dolžnost o dolgotrajni vojaški službi enako na vse države, za pehotno, mornarico in za zračne čete. Osnutek je bil po daljši debati sprejet, vendar pa se ni prišlo do zaključka, koliko sme trajati najdaljša doba službe.

Ameriški delegat, N. G. Gibson, se razprav ni udeležil. Glasovanja pa so se vzdružili tudi delegati več drugih držav. "Rjovenje prohibicijskih fanatikov," je dejal, "po še nadaljnjem zapravljanju denarja in podkupovanju v svrhu izvedbe te nemogoče postavne ne bo našlo dosti pozornosti v prihodnjem kongresu." Zgrabi je tudi oblasti metodistične cerkve, ki zahtevajo, da se še nadaljnjih 500 agentov nakaže prohibicijskemu uradu, češ, da je to željo izrazilo ljudstvo na svojih zborovanjih. Briten je zahteval od teh oblasti, da dokažejo, kdaj so se ta zborovanja vršila, in kje, kajti prepričan je, da je ta trditve le suhaška spletkarja.

KURJA KOST POVZROČILA SMRT

Chicago, Ill. — Pretekli mesec je prejel H. Benthold, 5655 No. Merrimac Ave. od svojega prijatelja v dar kokoš. Ko pa je 26. oktobra to podarjeno kokoš užival, se mu je v grlu zataknila koščica, ki je povzročila zastrupljenje, kateremu je preteklo nedeljo podlegel.

PALESTINSKI ARABCI GROZE

Jeruzalem, Palestina. — Velik vihar, ki so ga dvignili Judje po celem svetu, ko je angleška vlada odločila, da ne bodo v Palestino več pripuščeni novi judovski naseljenci, bi utegnil dovesti angleško vlado, da izpremeni svojo politiko. Proti temu pa jo zopet svare palestinski Arabci, katerih eksekutivni odbor je brzojavil v London, da utegnejo izbruhniti arabski nemiri, ako bi prišlo do tega.

Slika nam kaže načrt za poslopje, ki bo zgrajeno za ameriški oddelek na francoski kolonijalni razstavi v Parizu prihodnje leto. Poslopje bo posnetek Mount Vernon, doma George Washingtona, blizu Washingtona.

PROHIBICIJI SLABA PREDE

Prohibiciji se ne bo posvečalo dosti pozornosti v prihodnjem kongresu.

Washington, D. C. — Besedo o prohibiciji je izpregovoril pretekli ponedeljek republikanski kongresnik Britten iz Illinoisa, ki suhačem ni navedel posebno dobrih časov. "Rjovenje prohibicijskih fanatikov," je dejal, "po še nadaljnjem zapravljanju denarja in podkupovanju v svrhu izvedbe te nemogoče postavne ne bo našlo dosti pozornosti v prihodnjem kongresu." Zgrabi je tudi oblasti metodistične cerkve, ki zahtevajo, da se še nadaljnjih 500 agentov nakaže prohibicijskemu uradu, češ, da je to željo izrazilo ljudstvo na svojih zborovanjih. Britten je zahteval od teh oblasti, da dokažejo, kdaj so se ta zborovanja vršila, in kje, kajti prepričan je, da je ta trditve le suhaška spletkarja.

ZA LOVCE

Chicago, Ill. — S ponedeljkom se je pričela v Illinoisu sezona za lov na prepelice, zajce, prerijske kokoši in fazane. Lov na fazane in prerijske kokoši je omejen samo na pet dni; sezona za prepelice traja 30 dni in za zajce do konca januarja 1931.

ZAGONETEN POVOD ZA UMOR

London, Anglija. — Zadnje čase se je že tolikokrat pripetilo, da je kdo zgorel v kakem avtomobilu, da se je ljudstvo že popolnoma navadilo na take slučaje in jim ni več posvečalo posebne pozornosti. Tako se je tudi razširila vest, da je na ta način zgorel v svojem zaprtem avtomobilu neki A. A. Rouse. Ko pa se je našlo v ostankih avtomobila par ženstvih čevljev, se je pričela policija zanimati in je tudi kmalu ujela imenovanega Rouse, o katerem je bilo domnevano, da je zgorel. Zdravniki so ugotovili, da je umorjeni bil možski. Rouse zanika, da bi bil on izvršil zločin.

KRIŽEM SVETA KITAJSKO SKUŠAJO ZDRAVITI

Z ustanavljanjem domače industrije naj bi se pomagalo Kitajski.

Nanking, Kitajska. — Preteklo soboto se je zaključila tukaj konferenca, katere se je udeležilo nad 300 kitajskih vodilnih mož v trgovskem življenju, bankirjev, industrijalcev in vladnih uradnikov. Sklepalo se je na konferenci o tem, kako bi se dala postaviti Kitajska na trgovsko podlago in kako bi se ji pripomoglo, da bi se opomogla od uničujočih učinkov zadnjih civilnih vojn. Sprejete resolucije so zlasti šle za tem, naj bi vlada v prvi vrsti skrbela za povzdigo industrije. Ustanavljanje tovarne za razne izdelke, tako n.p.r. za cigarete, cement, bombažno in volneno blago, kakor tudi jeklene in kemične tovarne. Predsednik Čiang Kaišek se je zavzemal za to, da bi se uvedel 10urni delavnik za prihodnjih pet let.

DVANAJSTA OBLETNICA NEMŠKE REPUBLIKE

Berlin, Nemčija. — Vobče je potekla pretekla nedelja, dvanaesti obletni dan, odkar je bila proklamirana Nemčija za republiko, popolnoma mirno. Praznoval pa se je ta dan od različnih strank v različnem duhu. Dočim se druge stranke, razen socialnih demokratov, katerih član, H. Schulz, je imel primeren spominski govor, za dan niso dosti brigale, so ga člani nemške fašistične stranke v Monakovem proglasili za dan žalovanja.

ČEZ DRN IN STRN

Downers Grove, Ill. — V tukajšnjem mestu se nahaja v popravilu Ogden Ave. in je v to svrhu zaprta ter morajo pri Commercial Ave. napraviti avtomobilisti pol milje dolg ovinek. To pa se je zdela nekaterim avtomobilistom predolga pot, in, da bi ne izgubljali časa, so vozili kar naprej po Ogden Ave. Ker pa je bila sredina ceste zaprta, so jo mahnilo enostavno po občestnem hodniku. To se je ponavljalo vsak dan in končno so lastniki zemljišč napravili pritožbo, na kar so policisti čakali na te tičke in jih preteklo nedeljo ujeli šest. Dobil so pouk, kako voziti.

Iz Jugoslavije.

PO 15 LETIH IZ UJETNIŠTVA — BREZ DOMA, ŽENE IN OTROK. — NEVERJETNA SUROVOST. — VOLKOVI V DALMACIJI. — SMRTNA KOSA IN DRUGO.

Na razdrtem ognjišču
Peter Lazarevič iz okolice Prnjavora v Bosni, ki je bil l. 1918 ujet na ruski fronti v Galiciji, se je po 15 letih zopet povrnil v domovino. Pred svojim odhodom na vojno je pustil doma dom, ženo in dva otročka. Komaj je bil v Galiciji ujet, so ga takoj poslali v ujetniški tabor, kjer je preživel grozne čase, ko je gledal svoje tovariše, kako so drug za drugim pomirali od raznih kužnih boleznih. Ko so se polastili vlade boljševiki, so Petra zaprli in ga pozneje celo obsodili na smrt ter bi imel biti umorjen že marca meseca letošnjega leta, da jim ni srečno pobjegnil. Ušel je iz Sibirije in se več mesecev klatil po Rusiji ter naposled ves izmučen, lačen in brez vsakih sredstev prišel v Rumunijo. V strahu pred orožniki je od tam skrivaje nadaljeval svojo pot in srečno prišel v domače selo Prnjavor. Toda tukaj ga je čakalo strašno razočaranje. Ko se je že bližal hišici, mu je burno plalo srce od veselja, da bo zopet objel svojo ženo in svoje otroke, ki morajo biti že veliki, in ga še morda poznali ne bodo. Toda kaj je občutil, ko je namesto hišice zagledal le nekaj razvalin in smeti, ve le on sam. Še hušje je pa zvedel, namreč to, da je odšla njegova žena z otroci ob prepratu v Banjaluko. Žejan, lačen, raztrgan in utrujen se je takoj podal na pot z upanjem, da najde svojce. Ni jih našel. Sedaj berači po Banjaluki, išče in upa.

Nesreča starke
Na Aleksandrovi cesti v Mariboru je je padla 70letna posestnica Marija Gačnik iz Krčevine in si nalomila desno nogo.

Oparil se je
Pri mešanju barve se je nevarno oparil z vrelo vodo barvarski mojster Ed. Zemek iz Kranja.

Nesreča v kamenolomu pri Trbovljah
V kamenolomu podjetnika Haučka se je nevarno ponesrečil 59letni delavec Ivan Kosič. Med delom mu je priletel pred glavo velik kamen in mu napravil smrtnonevarno rano.

Napad pri belem dnevu
V Voseku nedaleč od Maribora so neznanici napadli 18-letnega posestnikovega sina Maksa Horvata. Tepli so ga s kolom in mu prizadejali poškodb po vsem telesu.

Nova bolnišnica
V Murski Soboti bodo v bližnji bodočnosti započeli z zidanjem nove bolnišnice.

Nesreča pri delu
Mizarski pomočnik Lojze Lovšin iz Brega pri Ribnici, ki je delal v delavnici Franca Kramerja v Gorenji vasi, je pri delu z levo roko zašel v stroj, ki mu je odtrgal več prstov.

Smrtna nesreča na železnici
Na postaji Plase je padel pod vlak orožniški narednik Andrej Bažan. Kolesa so mu odrezala nogo pod kolenom. Prepeljali so ga na Sušak, kjer je vsled izgube krvi umrl.

Posestnik pod vozom
Blizu Moravc pri Litiji je posestnik Lovro Meserko vozil drva iz gozda. Iz neznanega vzroka sta se mu vola splasila in začela dirjati po ozkem klancu. Nenadoma se je voz prekucnil in Meserko je padel pod njega. Nesrečnež ima zlomljeno nogo in razne nevarne poškodbe.

Smrt pod vozom
Dne 23. oktobra je peljal po cesti iz Bleda čez Zako na Bohinjsko Belo Janez Piber, po domače Pibrov, z Grada, težko z drvami naložen voz. Da bi se mu voz ne prekucnil na ostrem ovinku, se je uprl v voz pri prvih kolesih, pa ga ni mogel zadržati. Težak voz ga je tako pritisnil k tlom, da mu je prišla glava na koleno. V takem položaju so našli mrtvega pod vozom.

PREJELI SMO Družinsko pratiko ZA LETO 1931.
Leto 1931 "Družinsko Pratik" krasi več zelo lepih pokrajinskih in osebnih slik. — Zlasti zanimivo je vremensko prerokovanje. — Polna humorja je zgodba o županu. — Zanimivi so pregovori. — Najbolj interesantne so pa uganke. — Takih še nikdar niste slišali, kakor so v letošnji Družinski Pratici. Samo te so vredne, da takoj pišete po Družinsko Pratik, ki stane s poštnino vred
20 CENTOV.
Naroča se pri:
KNJIGARNA AMER. SLOVENEK
1849 West 22nd Street, CHICAGO, ILL.
Zastopniki in razpečevalci, naj takoj prijavi, koliko jih letos želijo.

AMERIKANSKI SLOVENEK

Prvi in najstarejši slovenski list v Ameriki.

Ustanovljen leta 1891.

Izhaja vsak dan razen nedelj, ponedeljkor ta dnevoev po praznikih.

Izhaja in tiska EDINOST PUBLISHING CO. Naslov uredništva in uprave: 1849 W. 22nd St., Chicago, Ill. Telefon: CANAL 0098

The First and the Oldest Slovenian Newspaper in America.

Established 1891.

Issued daily, except Sunday, Monday and the day after holidays.

Published by: EDINOST PUBLISHING CO. Address of publication office: 1849 W. 22nd St., Chicago, Ill. Phone: CANAL 0098

Naročnina:	Subscription:
Za celo leto \$5.00	For one year \$5.00
Za pol leta 2.50	For half a year 2.50
Za četrt leta 1.50	For three months 1.50
Za Chicago, Kanado in Evropo:	Chicago, Canada and Europe:
Za celo leto \$6.00	For one year \$6.00
Za pol leta 3.00	For half a year 3.00
Za četrt leta 1.75	For three months 1.75

POZOR. — Številka poleg vašega naslova na listu znači, do kedar imate list plačan. Obnavljajte naročnino točno, ker s tem veliko pomagate listu.

Dopisi važnega pomena za hitro objavo morajo biti doposlani na uredništvo vsaj dan in pol pred dnevom, ko izide list. — Za zadnje številke v tednu je čas do četrtke dopoldne. — Na dopise brez podpisa se ne ozira. — Rokopisov uredništvo ne vrača.

Entered as second class matter November 10, 1925, at the post office at Chicago, Illinois, under the Act of March 3, 1879.

J. M. Trunk:

Militarizem

Vojaštvo ima dvojen namen. Da bi bila država brez zunanjih sovražnikov, neogrožena po kakem bližnjem ali daljšem sosedu, to je dozdaj gola utopija. Lepo bi bilo tako, ako bi civilizacija tako napredovala, da bi vsaka država ostala neogrožena v svojem obstanku. Tako daleč dozdaj še nismo prišli. Ako je državi na obziru, se mora zoper vsako zunanje ogroževanje zavarovati. To se more zgoditi le s tem, da ima pripravljeno svoje vojaštvo.

Prav enako je tudi država brez notranjih nasprotnikov le utopija.

Nekdo stoji na vladnem krmilu. Malo je na tem, kdo je na tem krmilu. Vsaka vlada, naj bo potem monarhistična, republikanska, ljudska, demokratična, oligarhična, samodržna, sovjetska ali kakršnakoli, ima svoje nasprotnike, ker vseh državljanov ni mogoče spraviti pod en klobuk. Ker je v bistvu vsake vlade, da se obdrži na krmilu, je pač naravno, da se mora skušati zaščititi, in to je mogoče le potom vojaštva.

Ako vlada odgovarja vsem zahtevam prave vlade, in ima za seboj gotovo število vojaštva zoper zunanje in notranje nasprotnike, in vrši to vojaštvo svojo dolžnost v krogu svojega bistvenega obstanka, ne moremo govoriti o kakem — militarizmu. Militarizem, kakor se ta izraz navadno rabi, nastane šele, kadar ali vlada izrablja svoje vojaštvo v sebične namene, da se vzdrži na krmilu, ko v bistvu ni več prava vlada, ali pa nastane militarizem, kadar vojaštvo kot svoja lastna organizacija prevzame neko vladanje, ali vsaj stremi za takim vladanjem, ali pa nastopa nekako samostojno po svojih organih in narekuje vladni smer. Tak militarizem je vlada v vlad. Da je tako stanje napačno in škodljivo, vidi lahko vsakdo, in tedaj je izraz militarizem na mestu, na mestu tudi kritiziranje militarizma. Enako na mestu je v tem slučaju antimilitarizem, toraj odpor proti zlorabi vsake vojaške organizacije.

Militarizem ni vsepovsod militarizem v slabem pomenu, in antimilitarizem ne more biti opravičen, ako je naperjen sploh le proti vojaštvu, kadar je vojaštvo državna potreba.

Navadno se o militarizmu govori tam, kjer je splošna vojaška dolžnost. Tako je n. pr. v Jugoslaviji. V sedanji republikanski Avstriji ni te vojaške dolžnosti, ker je tam ta dolžnost naravnost zabranjena po zadnjih mirovnihih pogodbah. Umevno je toraj, da se vidi v Jugoslaviji vojaštvo vsepovsod, in Jugoslavija je toraj — militaristična država, do čim v Avstriji baje ni videti nobenega vojaštva, in tam vsakemu antimilitaristu srce kar od veselja poskakuje.

Na zunaj vsaj bo tako. Kako pa je v resnici? Vzemimo le ta dva slučaja. Ali je Jugoslavija res militaristična, o tem bi se dalo pisati. Vse kaže, da je, saj je na krmilu vlade zdaj general, toraj vojak. V Avstriji imajo le milico, plačano vojaško službo. Militarizma torej tam ni. Ampak ne vem, če bi kak resen antimilitarist ne dal prednost Jugoslaviji pred Avstrijo. V prvi državi je kolikor toliko vojaštvo vsaj urejeno, zakonito določeno. V Avstriji državnega vojaštva v tem smislu ni, ampak stranke so militaristično organizirane, vsaj dve glavni stranki, meščanska ali fašistična po Heim-

wehru in socialistična in komunistična po svojem Schutzbundu. Kakšne so posledice?

V Jugoslaviji kaka revolucija nikakor ni izključena, ampak oborožena revolucija z že pripravljenim orožjem, je nemogoča. Nasprotno pa, je v Avstriji na obeh straneh orožje za revolucijo vse pripravljeno. Zdjaj pa zdaj ima priti do takega spopada z orožjem, tako se govori dnevno. Sicer ni prišlo še do prave revolucije, ampak vsaj praské so bile in so še, in kar je najslabše pri tem, je dejstvo, da je izbruh vedno pred vratmi. Ali je tako stanje dobro, ko sicer ni državnega vojaštva, pa se mora skoroda vsak oborožiti in stopiti na eno stran, da se z orožjem brani, ko ga sosed z orožjem ogrožuje?

Ako je kje militarizem v najslabšem pomenu besede, obstaja tak militarizem v sedanji Avstriji.

VELIKA PRIREDITEV DR. VNEBOVZETJA M. B. V STEELTONU

Kakor po drugih naselbinah, tako tudi pri nas prirejamo veselice in si tako krajšamo zimsko čase. — Dne 15. novembra priredi naše dr. Vnebovzeta M. D. št. 181, KSKJ. veliko veselje zabavo.

Prošeni ste vsi, da nas ta dan posetite. Videli boste, kar še niste videli; mnoge lepe dežele po Ameriki in morda zagledate še tu pa tam kakega svojega prijatelja, katerega niste videli že leta in leta. Videli boste našo rojakinjo Mrs. Barbaro Kramer, ki nam je vsem poznana. Videli boste vsega skupno čez 20,000 ljudi. Nikoli se vam morda ne bo nudila tako lepa prilika, da bi jih videli toliko skupaj, kakor ravno ta večer, ko nam bo vse to pokazal Mr. Anton Grdina, glavni predsednik KSKJ.

Ne samo to. Zraven tega boste tudi slišali krasne slovenske pesmi, katere bo pel Mr. Banovec. Prepričani smo, da vam ne bo žal in vam nikdar ne gre ta večer potem iz spomina. Vse kar boste ta večer videli in slišali, si boste zapomnili za vedno.

Vabljeni ste na to veselico tudi vsi bratje Hrvatje, da nas ta večer posetite v kolikor mogoče velikem številu, ker kaj takega še ni bilo v naši fari. — Vem, da ste vsi, Slovenci in Hrvatje, prijatelji lepega pečja. Slišali ga boste dne 15. novembra zvečer. Vabimo toraj vse še enkrat, da pridejo na to prireditev in se zopet prepričajo, da kadar naše društvo kaj priredi, priredi vselej v vseobčo zadovoljnost. Sedaj bo pa še ta posebnost, da boste slišali našega slavčka, Banovca. Na svidenje 15. nov. zvečer.

Veselični odbor.
CERKVENI BAZAR V DENVERJU
Denver, Colo.

Naznanja se vsem Slovincem in Hrvatom, kakor tudi vsem drugim, da bomo imeli

cerkveni bazar kakor po navadi in sicer 23., 25., 27., 29. in 30. novembra. Prosi se vse tukaj živeče Slovence, da se udeležijo tega bazara. Posebno se prosi rojake, ki žive po farmah in one, ki živijo v bližnjih premogarskih naselbinah, kakor: Frederick, Lajding in Louisville, ker te naselbine so jako blizu Denverja.

Bazar se začne ob delavnih dneh ob 6. uri zvečer. Ob nedeljah pa ob 2. uri popoldan. Letos bomo imeli veliko novih stvari, katere bodo srečni ljudje dobili za mal denar, komaj za 10c, pa že lahko dobiti stvar, ki je vredna \$5.00 ali celo \$10.00. Kljub vsem slabim časom se vendar nekaj doseže, če vsak nekaj pomaga. Priskočite torej vsi na pomoč po svojih močeh in nabrala se bo lepa svota za našo cerkev.

Cerkveni bazar bo v šolski dvorani 4668 Pearl. V slučaju, da bi bil ta čas sneg in mraz, se ni treba nikomur bati, da ga bo zeblo. Dvorana ima centralno parno kurjavo in je znotraj vedno enako toplo. Imeli bomo na razpolago raznovrstne mehke pijače in izvrstnen prigrizek. Vsega bo dovolj, samo pridite vsi na bazar. Nadalje se naznanja vsem Slovincem in Hrvatom, da bomo imeli dne 18. jan. 1931 lepo predstavo v korist cerkve. Predstava se imenuje "Parada strahov". Direktor te igre, ali predstave je Mr. Frank Canjar, ki bo v kratkem času začel poučevati. — Pozdrav vsem rojakom širom Amerike, posebno v Denverju, Colo.

George Pavlakovič.
KRATKE NOVICE IZ JOLIETA
Joliet, Ill.

Dne 3. novembra se je oglašila gospa štorklja pri družini Mr. George in Barbara Klemencič na 1222 Oakland ave. in jim prinesla zdravo hčerko. Po malem oddihu, se je dne 6. novembra podala s težkim punkeljčkom k družini Frank in Annie Zobel, na 1214 N. Broadway Street, in jih iznenadila s prav zdravim krep-

kim dečkom in deklico, kar bo starišem v veliko veselje. Mladi mami, pa seveda več dela. — Obema družinama naše iskrene častitke.

Tudi smrt na nas ne pozabi. Dne 5. novembra je v St. Joseph bolnišnici umrl Louis Terlep, star 56 let. Ob njegovi smrti žalujejo pokojnikova soproga Mary, sinova Jože in Louis, hčere Mar. Ireta, Helena, Josephine, Agnes, Frances, Rose, Mrs. Mary Gerl in Mrs. Angela Apgar, brata Joseph in Anton ter sestra Mary. Pogreb pokojnega je bil v soboto dne 8. novembra ob 8:45 iz hiše žalosti na 308 Hutchison St. v cerkev sv. Jožefa in od tam na pokopališče sv. Jožefa. Pogreb je oskrbel slovenski pogrebnik Nemanič. Zalujočim naše sožalje.

Marko Bluth, zast.
KAJ BODO PA MOŽJE REKLI?
Nekje na vzhodu.

Kaj bodo pa možje rekli, ko ženska stopi v ospredje in se potegne za moža — pozabljenega. Morda se ne bo nihče odzval.

V Amer. Slovincu št. 213 je bil priobčen članek izpod peresa ge. Prilandove: "Narod, ki noče ceniti svojih velikih moči, ni vreden, da živi." Vidno jo je do srca zadela novica, v kako žalostnem stanju se nahaja slovenski pisatelj Rado Murnik, ki je vse svoje moči izrabil za svoj narod; zdaj pa izčrpan do skrajnosti in onemogel, bil poslan v sirotišnico. Res, kruta je usoda za onega, ki se žrtvuje za druge.

Vsak pisatelj je navadno nadarjen s talenti, ki mu služijo za temeljni razvoj narodne kulture. Če narod ne bi imel pisateljev, mož, ki poznajo dušo svojega naroda in mu stojijo v ospredju — kot vodilna zvezda, bi postal nazadnjaški narod, malo poznan ostalemu svetu. Pisatelji si onemogljajo duševno kulturo svojega naroda, mu zavestno ertajo pravo smer za prihodnost, in od roda do roda prenašajo poglave kulturnih preobratov iz ene dobe v drugo.

Kdor se posveti pisateljskemu poklicu, vidi že vnaprej, da se žrtvuje. Zaveda se, da nima pričakovati velikih dobrot v svojem življenju; vključ temu pa vztraja pri delu za svoje ideale, in ko mu moči opešajo — ostane zapuščen. V preteklosti vidimo slične slučaje: kakor o Stritarju, Cankarju itd. Nekoč se je neki visokolelec predstavil Ivanu Cankarju, ki rekoč: Želim postati pisatelj! Cankar se je mrzlično in na kratko odzval z besedami: Ubogi revež! Gotovo je hotel reči: Saj veš kaj te čaka!

Zgoraj omenjena žena, ki je pisala članek, katerega naslov je sicer malo satiričen, je na splošno zadela pravi ton; a

deležni, v slučaju boleznii ali smrti, ki nas prav gotovo zadene prej ali slej.

Sedaj pa, kdo izmed članov bo deležen prve nagrade? Kdo bo imel največ uspeha? Kateri spol bo živahnejši? Moškimi bi priporočal podvignjanja, da nas ne bi, kot se rado primeri, ženske porazile. V slučaju pa, da se to primeri, jim bomo pa tudi radevolje priznanje dali ter krono odstopili. Je li?

Tako torej bomo po treh mesecih naše kampanje lahko z veseljem in ponosom gledali na številno četo, ki smo jo takorekoč z malim trudom pridobili, a obenem veliko koristili svojemu lastnemu društvu, ki je vsakega posameznega člana najboljši in najzvestejši dosmrtni prijatelj. Z združenimi močmi širiti naš delokrog, naj bo torej naše geslo. In sad uspešnega ter složenega delovanja pa bo značil kot ogromna moč društva v številu dobrih članov in članic ter lepe društvene blaginje. Torej na delo, dokler je čas!

Končno tudi apeliram na vse one stariše, ki imajo doraste sinove in hčere, da jim svetujete pristopati k društvu Lilija, ki je za mladino še posebno primerna. Tu namreč se goji dramatika in petje, kar ima le veselje za to. V resnici brez vsakega ugovora, društvo Lilija uživa ugled v vsej naselbini. S ponosom lahko pristopajte pod njeno okrilje, nikdar vam ne bo žal. Bratstvo in složnost tu je doma.

Zeleč vsemu članstvu društva Lilije mnogo krasnega uspeha v trimesečni kampanji, ponovno kličem: Bodimo navdušeni in začnimo takoj. Bratski pozdrav, J. Stariha, tajnik.

1. Kdor pridobi 20 novih članov je prost enoletne članarine.
2. Kdor pridobi 15 novih je prist 9 mesecev članarine.
3. Kdor pridobi 10 novih, je prost 6 mesecev članarine.
4. Kdor pridobi 5 novih, je prost 3 mesece članarine.
5. Za vsakega posameznega je nagrada po 50c.

Sedaj pa, dragi bratje in sestre, prav vsi brez izjeme pojdemo na delo, ki v resnici ni težko, ako se hočemo vsaj nekoliko potruditi za dobrobit in dosego zadostnega števila članstva.

V resnici imamo ravno sedaj največ priložnosti za agitacijo, ko je naša mladina pravkar dorasla in ni jih malo, ki bi takoj sledili našemu pozivu.

Saj društvo Lilija je eno najuglednejših v naselbini, in prav zato si vsakdo lahko šteje v čast in ponos biti član iste.

Ker smo tedaj vsi enako deležni dobrot, ki nam jih deli naša podpornica zveza Lilija, je prav tako tudi nas vseh enaka dolžnost sodelovati za njen napredek in naraščaj.

Nalogo, ki nam je torej naložena, skušajmo izvršiti kar največ mogoče popolno, to je, agitirajmo na vso moč za pomnožitev dobrih novih članov. Zavedajmo se koristi in dobrot, ki ako jih še nismo, še vedno lahko pričakujemo biti

stopanje mu ni bilo po godu. Tip povprečnega polinteligenta s prenapeto domišljajal. Odvraten mu je bil. Tudi mu je hotel s svojimi izvajanji koristiti, da bi postal odkrit in priščen s Križiščani in se utrdil in priljublil med njimi — spoznal pa je, da ga ne bo spremenil...

Ko so potekle uradne ure, je zaprosil Sandrini komisarja, da bi ga za naslednji dan oprosil, ker da mora po kupčijskih postopkih v Videm.

"Senz'altro, come sempre!" je bil komisar uslužen in šla sta iz urada in se ločila pred župniščem, kjer je komisar stanoval.

Pismonoša je prinesel pošto. Nina mu je nalila vinskó čašo marsale, ki jo je v treh duških izpraznil, se zahvalil in odšel. Eno pismo je bilo za mater, dve za Sandrinija. Materino, ki je imelo vtiskano firmo "Istituto federale per il risorgimento delle Venezia" je prvo odprla in brala enkrat, dvakrat in je razbrala, da zahteva zvezni zavod za obnovu Benečij poravnava razlike, ki so jo previsoko plačali na račun odškodnine.

IX.
Nina mu je nalila vinskó čašo marsale, ki jo je v treh duških izpraznil, se zahvalil in odšel. Eno pismo je bilo za mater, dve za Sandrinija. Materino, ki je imelo vtiskano firmo "Istituto federale per il risorgimento delle Venezia" je prvo odprla in brala enkrat, dvakrat in je razbrala, da zahteva zvezni zavod za obnovu Benečij poravnava razlike, ki so jo previsoko plačali na račun odškodnine.

IX.
Nina mu je nalila vinskó čašo marsale, ki jo je v treh duških izpraznil, se zahvalil in odšel. Eno pismo je bilo za mater, dve za Sandrinija. Materino, ki je imelo vtiskano firmo "Istituto federale per il risorgimento delle Venezia" je prvo odprla in brala enkrat, dvakrat in je razbrala, da zahteva zvezni zavod za obnovu Benečij poravnava razlike, ki so jo previsoko plačali na račun odškodnine.

IX.
Nina mu je nalila vinskó čašo marsale, ki jo je v treh duških izpraznil, se zahvalil in odšel. Eno pismo je bilo za mater, dve za Sandrinija. Materino, ki je imelo vtiskano firmo "Istituto federale per il risorgimento delle Venezia" je prvo odprla in brala enkrat, dvakrat in je razbrala, da zahteva zvezni zavod za obnovu Benečij poravnava razlike, ki so jo previsoko plačali na račun odškodnine.

IX.
Nina mu je nalila vinskó čašo marsale, ki jo je v treh duških izpraznil, se zahvalil in odšel. Eno pismo je bilo za mater, dve za Sandrinija. Materino, ki je imelo vtiskano firmo "Istituto federale per il risorgimento delle Venezia" je prvo odprla in brala enkrat, dvakrat in je razbrala, da zahteva zvezni zavod za obnovu Benečij poravnava razlike, ki so jo previsoko plačali na račun odškodnine.

IX.
Nina mu je nalila vinskó čašo marsale, ki jo je v treh duških izpraznil, se zahvalil in odšel. Eno pismo je bilo za mater, dve za Sandrinija. Materino, ki je imelo vtiskano firmo "Istituto federale per il risorgimento delle Venezia" je prvo odprla in brala enkrat, dvakrat in je razbrala, da zahteva zvezni zavod za obnovu Benečij poravnava razlike, ki so jo previsoko plačali na račun odškodnine.

IX.
Nina mu je nalila vinskó čašo marsale, ki jo je v treh duških izpraznil, se zahvalil in odšel. Eno pismo je bilo za mater, dve za Sandrinija. Materino, ki je imelo vtiskano firmo "Istituto federale per il risorgimento delle Venezia" je prvo odprla in brala enkrat, dvakrat in je razbrala, da zahteva zvezni zavod za obnovu Benečij poravnava razlike, ki so jo previsoko plačali na račun odškodnine.

IX.
Nina mu je nalila vinskó čašo marsale, ki jo je v treh duških izpraznil, se zahvalil in odšel. Eno pismo je bilo za mater, dve za Sandrinija. Materino, ki je imelo vtiskano firmo "Istituto federale per il risorgimento delle Venezia" je prvo odprla in brala enkrat, dvakrat in je razbrala, da zahteva zvezni zavod za obnovu Benečij poravnava razlike, ki so jo previsoko plačali na račun odškodnine.

IX.
Nina mu je nalila vinskó čašo marsale, ki jo je v treh duških izpraznil, se zahvalil in odšel. Eno pismo je bilo za mater, dve za Sandrinija. Materino, ki je imelo vtiskano firmo "Istituto federale per il risorgimento delle Venezia" je prvo odprla in brala enkrat, dvakrat in je razbrala, da zahteva zvezni zavod za obnovu Benečij poravnava razlike, ki so jo previsoko plačali na račun odškodnine.

Chronista Sontiacus:

"Dom ob Soči"

Zgodba iz zemlje zasužnjenih bratov

(Dalje.)
"No vidite, in jaz se tega pol leta, kar sem tukaj, ne morem pritoževati nad ljudstvom. Inteligentno je, kulturno in zakone spoštuje in je lojalno. To je po mojem dovolj. Če je imelo prej svoje pravice, je umevno, da se tudi v novem položaju, ko so mu bile ukratene, bori zanje za legalnimi sredstvi. Ali zahteva kaj posebnega? Nič drugega, nego ono, kar smo mu obljubili spočetka in ob Rappallu..."
"Obljube, hahaha!..." se je zasmejal Sandrini in zamahnil z roko.
"Ne, dragi moj, obljube so svete in toliko bolj, če so bile izgovorjene narodu pred vsem svetom! Kako naj si pridobimo zaupanje in ljubezen, če jih ne bomo držali? Kar je zagarano na laži, nima tal — zru-

ši se prej ali slej. Obljube bo treba izpolniti, politiko strpnosti in ljubezni bo treba uvesti, dati Slovincem avtonomijo, vrniti jim šole in v uradih tudi upoštevati njih jezik. Edino fako si pridobimo njih srca in nikdar se ne bo pojavil med njimi iredentizem. Poglejte v Švicó! Ali skomina naše tamošnje rojake po Italiji?"
"To je drugo!"
"Nič ni drugo. Pol milijona Slovincév in Hrvatov ob Soči in v Istri ima pravico do narodnega življenja. Mlad narod so, polni zdravia in moči. Greh nad njihovo kulturno misljo bi bil in zato tudi greh nad človeštvom in človečanstvom, če bi jih hoteli nasilno asimilirati — italijanizirati. Vesté, politično in narodno pripadnost je treba ločiti. Slovenci in Hrvatje v Italiji postanejo lahko dobri, zvesti, zanesljivi Italijani — državljani, a pustiti jim moramo njihovo bistvenost, da ostanejo tudi dobri, zvesti sinovi svojega rodu."
"Gospod komisar, če bi vedeli, da tako mislite, bi vas bili nemara Slovenci celo kandidirali na prvem mestu," je bil Sandrini segav in obenem zbledel komisarja.
Komisar se je samo nasmehnil.
Pa je Sandrini dodal:

"Glavo bi stavil, da je Italijanov vaših nazorov malo, gospod komisar!"
"Potem bi jo zgubili," se je znova nasmehnil komisar in nadaljeval: "Sleheri, ki bi prišel v te kraje in bi vedel, kako je vse drugače, nego je slišal in se učil, bi se zavzel: 'Saj nismo rešili Italijanov — Slovence smo si naložili na pleča. In če bi še slišal, kaj so ti Slovenci imeli in česa zdaj nimajo in ne smejo imeti, bi moral priznati — in prepričan sem, da bi priznal — njihove zahteve kot upravičene, če bi pošteno mislil. Naš prvi učitelj tu, ki je bil spočetka vaših misli, je spoznal to in je zaprosil drugam. Tudi novi učiteljci se toži v domovino; pravi, da nima veselja pri pouku, ko je otroci ne razumejo. Ob meji ste bolj zaslepljeni in niste objektivni, kar je umevno, zakaj, kjer zadeneta dva narodna valova drug ob drugega, se morata odbijati. Jaz teh razmer nisem poznal. Ko sem pa prišel, sem se začel zanimati zanje in jih študirati. Iz zgodovine teh krajev sem videl, da si romanski in slovanski element že tisoč let sosedujeta in sta se ohranila oba na svojih pozicijah. To bi pričalo, da sta dobro izhajala drug z drugim. Do narodnega trenja je prišlo

še le pozno in še to pod Avstrijo, ki je izkorisčala, kakor ji je kazalo zdaj ene, zdaj druge. Ali naj hodimo mi po njenih stopinjah? Mislim, da so se časi narodnega, nasilja končali. Če smo radi državnih mej in prestiža pridružili te kraje, prav, a da bi videli mi, štiridesetmilijonski narod, v tem pol milijona Slovincév nevarnost in jih skušali zato zatreti, bi pomenilo, da gazimo svojo svetlo tradicijo in bijemo sebe po zobeh. Tako, moj dragi gospod Sandrini, glejte problem novih pokrajin in ne bojte se ne zanje in ne za prihodnost Italije in bodite zadovoljni in veseli, da so volitve izpadle tako, kakor so. Škoda, da pri nas ni šlo brez incidenta. Pri župniku sem se opravičil. Dober gospod je, pameten in lepo se da govoriti z njim. Popolnoma se razumeva..."
"Jaz se pa ne bom."
"Tožil mi je in teško mu je bilo, ko ste postali domačin, a se ne marate živjeti. No, vsak po svoje — smo različni ljudje!"
Pisala sta, reševala akte in govorila. Če je prišla kaka stranka, sta svojo debato prekinila; ko sta ostala spet sama, sta jo nadaljevala. Komisar je čutil potrebo, da pove, kako misli, zakaj Sandrinijevo po-

stopanje mu ni bilo po godu. Tip povprečnega polinteligenta s prenapeto domišljajal. Odvraten mu je bil. Tudi mu je hotel s svojimi izvajanji koristiti, da bi postal odkrit in priščen s Križiščani in se utrdil in priljublil med njimi — spoznal pa je, da ga ne bo spremenil...

Zapadna Slovanska Zveza

DENVER, COLORADO.

Naslov in imenik glavnih uradnikov.

UPRAVNI ODBOR:

Podpredsednik: Geo. J. Miroslavich, 3724 Williams St., Denver, Colo.
Tajnik: Anthony Jersin, 4825 Washington St., Denver, Colo.
Blagajnik: Michael P. Horvat, 4801 Washington St., Denver, Colo.
Vrhovni zdravnik: Dr. J. F. Snedec, Thatcher Bldg., Pueblo, Colo.

NADZORNI ODBOR:

Predsednik: Matt J. Kochevar, 328 Central Block, Pueblo, Colo.
2. nadzornica: Mary Grum, 4949 Washington St., Denver, Colo.
3. nadzornik: Joseph Skrabec, 412 W. New York Av., Canon City, Colo.

POROTNI ODBOR:

Predsednik: Leo Jurjovec, 1840 W. 22nd Place., Chicago, Ill.
2. porotnik: Anton Rupar, 408 E. Mesa Ave., Pueblo, Colo.
3. porotnica: Rose Grebenec, 1126 E. 61st St., Cleveland, O.
4. porotnik: Edvard Tomšič, Box 74, Berwind, Colo.
5. porotnik: Peter Blatnik, Box 286, Midvale, Utah.

URADNO GLASILO:

"Amerikanski Slovenec", 1849 W. 22nd St., Chicago, Ill.

Vse denarne nakaznice in vse uradne reči naj se pošiljajo na glavnega tajnika, vse pritožbe pa na predsednika porotnega odbora. Prošnje za sprejem v odslužbo, spremembe zavarovalnice, kakor tudi bolniške nakaznice, naj se pošiljajo na vrhovnega zdravnika.

Z. S. Z. se priporoča vsem Jugoslovanom, kakor tudi članom drugih narodnosti, ki so zmožni angleškega jezika, da se ji priključijo. Kdor želi postati član zveze, naj se oglasi pri tajniku najbližnjega društva Z. S. Z. Za ustanovitev novih društev zadostuje osem oseb. Glede ustanovitve novih društev pošlje glavni tajnik na zahtevo vsa potrebna in potrebne listine.

SLOVENC! PRISTOPAJTE V ZAPAD. SLOVANSKO ZVEZO!

Društvene vesti in naznanila.

AMERIKANSKO BRATSKO DR. "WASHINGTON" ZSZ.

Cleveland, O.

Zapisnik

Izvanredne seje Društva Washington št. 32, ZSZ, oktobra 23, 1930.

Brat predsednik otvori sejo ob 8. uri zvečer in pozdravi navzoče članstvo ter raztolmači, zakaj se je odločil izvanredna seja, nadevši razjasni stališče blagajne. Nato brat tajnik in blagajnik izračunajo, kar se uvidi, da se mora pokriti vse stroške koncem decembra. Nato so predloženi predlogi za in proti, ki se mora upeljati izvanredni assement v korist društvene blagajne. Sklenilo se je, da mora vsak član v odloženem oddelku plačati po 25 mesečno, začeti meseca novembra, toliko časa, dokler ne bodo pokriti vsi stroški koncem leta. Ako se pa kateri član izgovarja, da ne bo plačal izvanredni assement, je tajnik upravičen da takemu članu tudi redni assement odkloni.

Kakor je vsem znano, je brat predsednik na vsaki seji prišal člane, da bi kaj napravili v korist društva in društvene blagajne, pa je bilo vedno večina članstva zato, da ne bo kakva potreba, naj se razloži izvanredni assement, ker se ta način so vsi člani enako pogodovani. Ako se pa prireditelji veseliha, so oškodovani samo le nekateri člani, ki vedno največ delajo.

Genjeno članstvo društva "Washington", št. 32, ZSZ, prošeni ste, da se udeležite prihodnje seje, ki se vrši dne 16. novembra. Na tej seji imamo zelo važne točke za ukreniti naše letne seje v mesecu decembru ter da bi se po zaključitvi letne seje priredil mal pri-

grizec in prosta zabava in šekaj. — Torej bratje in sestre! Dolžnost vaša je, kot člani društva in ZSZ., da se vsaj dvakrat na leto udeležite društvenega zborovanja, da vsaj spoznate društveni odbor in potem lahko volite novega, kot to zahtevajo pravila, da se namreč voli nov odbor meseca decembra. Ne pozabite torej bratje in sestre in pridite vsi na prihodnjo sejo.

John Glavic, začasni zapis.

IZ URADA DR. KRALJICE SV. ROŽ. VENCA ŠT. 7 Z.S.Z.

Denver, Colo.

Tem potom se vabi vse članice našega društva, da se polnoletno udeležijo prihodnje seje, ki se bo vršila dne 18. novembra ob pol 8. uri zvečer v Domu slovenskih društev. Opozorjam vse članice, da se bo naj tej seji volilo delegatije za konvencijo v korist Doma slovenskih društev. Zato se prosijo članice, da bi vse prišle na sejo malo prej, da se bo seja lahko točno začela ob pol 8. uri in potem ne bo za nobeno članico prepozno. — Na dnevnem redu seje bo tudi več drugih važnih reči, zato se vas ujudno vabi, da se gotovo vse udeležite prihodnje seje. Vem, da ne bo nobeni članici žal, ki se bo te seje udeležila. — Šestersko pozdravljam vse članice.

Mary Grum, tajnica.

Povprečen mož misli, da ima njegova žena najboljšega moža na svetu.

Modra žena najprvo možiku dobro postreže, potem se le ga vpraša za denar.

Mnogi, ki so visoko leteli, so se zelo nizko vsedli.

RAZNOTEROSTI

ZIVE LJUDI JE "POKOPAL"

Češki listi poročajo o nenavadnih sepearstvih mož, ki je bil sam že uradno mrtev in je tudi drugim ljudem skrbel za enako smrt. Pri tem je seveda zaslužil lepe denarje. To je bil 28letni Jan Gomorek iz Frydka. Zavarovalnica ga je zaslačila, da je ponarejal mrtvaške liste na ime še živih zavarovancev ter zanje dvigal pogrebno in osmrtnino. Gomorek je na ta način "pokopal" sebe, svojega brata in še tri druge prijatelje. Prihajal je v zavarovalnico s solznimi očmi ter je med solzami in globokim vzdihovanjem komaj izjavil, po kaj je prišel. Mož je bil tudi humorist in je bil neustojljivo ravnostisti dan, ko je kot svoj lastni brat dvignil pogrebno za svoj pogreb. Ni čuda, da so uradniki postali pozorni na nesrečnika, ki ga tako po vrsti zadevajo smrtne nesreče. Štirikrat so ga sočutno pomilovali, petič pa se jim je zdela smrtna serija le nekoliko sumljiva in so po kratki preiskavi dognali, da je Gomorek pravzaprav že mrtev, ker je pogrebna zanj že izplačana. Predali so "pokojnika" policiji in ta je v njegovem stanovanju našla kup tiskovin in ponarejenih pečatov, s katerimi je Gomorek delal spričevala o smrti.

ZANIMIV IZUM

Franc Starčič, sin uglednega trgovca Starčiča, preje v Mariboru, sedaj v Središču ob Dravi, Jugoslavija, se je že delj časa bavil z raznimi konstrukcijskimi možnostmi pri letalu, dokler se mu ni posrečilo konstruirati modela ki se tako na kopnem kakor na vodi, snegu itd. lahko horizontalno ali vertikalno dvigne ter ravno tako poljubno lahko horizontalno ali vertikalno pristane. Naziva ga "heliokopter". Tozadevni poizkusi z modeli so se mu docela posrečili. Na krilih, katerih skupna dolžina znaša 1266 cm. sta zgoraj pritrjeni elisi, ki dosežeta v času leta 2800 tur na minuto, s čemer se ravno površina letala poveča, kar omogoča ob primernem reguliranju ravnotežja, ki spada v posebno skrivnostno konstrukcijo letala, let v vertikalni smeri. Letalo je enokrilno in tehta 1000 kg. Izumitelj se je obrnil radi nasveta na razne jugoslovanske letalske strokovnjake v Belgradu in Divuljah, med drugim tudi na g. Sondermajerja, ki glede konstrukcije in možnosti izvedbe načrta popolnoma z njim soglašata. G. Starčič je že vložil prijavo za patent omenjenega izuma. Zanimivo je vsekakor, da se je z istim problemom konstrukcije letala bavil že Spanec de la Cerca, na kar je izumitelja opozoril v Divuljah

maje o Kolumbovih odkritjih. Na podlagi novih dokumentov je namreč dokazoval, da se je Kristof Kolumb že zdavnaj pred svojo zgodovinsko ekspedicijsko vozil po raznih morjih z danskimi morskimi porparji in da je že takrat prišel do Amerike preko Irske, Islandije, Labradorja, Nove Fundlandije in Floride. Profesor Ulloa tudi taji, da je bil Kristof Kolumb rojen v Genovi, ampak da je bil rojen v deželi Kataloniji na Španskem.

TISOČI MUMIJ

Salem Hasan, profesor egiptologije na kairski univerzi, ki je prišel ta mesec v London, pripoveduje o velikem uspehu, ki ga je dosegel pri izkopavanju groba Ra Overa, najvišjega svetnika boginje Nehteb in prvga svetnika faraona Nefertikara pred 5000 leti. Prof. Hasan je našel podzemeljsko, z dragulji in kipi natrpano svetišče, ter nebroj mumij brez krst, zloženih kakor polena v štiri vrste. Mumij je nedvomno tisoče. Do sedaj še niso pretežje. Ugotovljeno pa je, da so ostanki samih velikašev. Obrazi so pokriti z zlatimi krinkami, in zavoji popisani s svetinami reki. Potrebno bo vsaj dve ali tri leta napornega dela, da se posreči popisati vse te neprecenljive zaklade.

STANOVANJSKA ZAŠČITA V STAREM Veku

Stanovanjska zaščita, ki je izzvala pri nas že med vojno, potem pa tudi po vojni toliko razprav ni moderna iznajdba. Stanovanjsko zaščito so poznali že stari Rimljani. Za časa cesarja Caracalla je izšla namreč okoli 1. 214 po Kristusu naredba, ki se glasi: "Najemniku, ki redno plačuje svojo najemnino, sme gospodar le tedaj odpovedati stanovanje, če gospodar neovrgljivo dokaže, da rabi v najem dano stanovanje nujno sam za sebe, ali pa če hoče hišo prezidati, ali pa če najemnik stanovanje brez potrebe kvari." Ta naredba je zelo podobna današnjim določbam o zaščiti najemnikov.

KDAJ JE KOLUMB ODKRIL AMERIKO?

V zgodovinskih učnih knjigah se uče otroci, da je Kristof Kolumb odkril Ameriko 1. 1492. Na kongresu amerikanistov pa, ki se je nedavno vršil v Hamburgu, je bivši ravnatelj narodne knjižnice v Limi (Peru) prof. Illoa na podlagi svojih raziskovanj v španskem državnem arhivu, kjer so shranjeni vsi dokumenti, ki se tičejo tedanjih španskih odkritij in osvojitve ameriških dežel, izrekel senzacionalno

Tel. v uradu: Cicero 610.

Rezidenca: Cicero 4484.

DR. FRANK PAULICH

SLOVENSKI ZOBOZDRAVNIK

Urad:

2123-25 South 52nd Ave.,

CICERO, ILL.

(Polg Elevatorja.)

Uradne ure: Od 9 do 12 dopol, 1 do 5 pop. in 6:30 do 9 ure zvečer. — Ob sredah od 9 do 12 dopoldne. (47)

DR. J. E. URSICH

ZDRAVNIK IN KIRURG

2000 West 22nd Street,

CHICAGO, ILL.

Uradne ure: 1-3 popoldne in 7-8 zvečer.

Uradni telefon: Canal 4918

Režidenčni telefon: La Grange 3966

PO DNEVI NA RAZPOLAGO CELI DAN V URADU.

ČEMU

bi se mučili doma s perilom, ko vam opremo mi po nizki ceni. Mi pridemo po vaše perilo na dom in ga vam zopet pripeljemo na dom pokličite nas na telefon!

PARK VIEW WET WASH LAUNDRY CO.

FRAN GRILL, predsednik

1729 W. 21st Street,

Chicago, Ill.

Tel. Canal 7172-7173

Neumann celo bolj ljubila kot ljubezen. Imela je Lizika bogatega fanta, nekega trgovca z dragulji. Da bi prišla do njegovega denarja, je najela dva mlada fanta in skupno so napravili roparski napad na prodajalno. Ona sama je bila oboževana s sekiro. Ker se jim je draguljar postavil po robu, sta ga na deklino povelje fanta enostavno ubila. Nato so se polastili denarja, ki so ga našli v prodajalni, v znesku — \$18.

ZIVA BAKLA V ZRAKU

V bližini pruskega mesta Neubrandenburga je nemški pilot Besten priredil reklamno letanje, da občinstvu vzbudi zanimanje za letalstvo. To se mu je sicer v polni meri posrečilo, ali prav v nasprotnem smislu, nego je želel. Pri skoku s padalom je nesrečni letalec padel na elektrovod visoke napetosti. Hipoma je bil ves moč s padalom v plamenu in množica je otrpla v grozi opazovala gorečo plamenico na močnih žicah. Neki delavec pa je imel toliko duhaprisotnosti, da je z lesenim drogrom rešil letalca iz žic. Pilot je dobil strahovite opekline in skoro ni nade, da bi okrevljal.

NENAVADNA ŽRTEV OPIČJE VOJNE

Če smemo verjeti poročilom pariškega tiska, je neki avtomobilist v bližini Setifa (Alžirska) umrl zelo nenavadne smrti. Zašel je s svojim vozilom nepričakovano med dve opičji čredi, ki sta se obmetavali s kamenjem. Toča kamnov se je vsula v avto, eden je zadel avtomobilista v glavo in ga ubil. Isti listi pišejo, da žive opičje v Alžirski v velikih čredah, ki so si med seboj sovražne in podobne bitke so tam nekaj prav vsakdanjega.

IZVRŠILA ROPARSKI UMOR NAD LJUBIMCEM

Berlin, Nemčija. — Zahotelo se ji je njegovega denarja in denar je 16letna Lizika

V Spodnji Gorici je 65letna posestnica Elizabeta Rohar med vožnjo padla z voza ravno v trenutku, ko je voz dirjal po hudi strmini. Reva si je v dveh krajih prelomila levo roko.

Nesreča

V Spodnji Gorici je 65letna posestnica Elizabeta Rohar med vožnjo padla z voza ravno v trenutku, ko je voz dirjal po hudi strmini. Reva si je v dveh krajih prelomila levo roko.

Znajo izbirati

Odkar so kazni za pretepače z nožem zelo poostrene, se ti poslužujejo steklenic. Nedolgo tega so se obdelavali s steklenicami v gostilni Maglav v Gaberskem pri Trbovljah. In sicer so porabili za ta pretep ravno plačilni dan, da so bili lahko bolj korajžni.

Dva uboja

V Hstnjaku Zelarja Janeza Konrada v Malem vrhu, župnija sv. Ane v Slov. goricah, so našli mrtvega posestnika Rudolfa Kavčiča iz Spodnjih Žerjavcev. Ba je to posledica fantovskih preprirov in nemirov, ker razgrajajo po okolici, ko se napijejo. — Posestnik Franc Vogrina v Valentini, v svetoanski župniji, je hotel fante pomiriti, ker so razsajali pred njegovo hišo. Pa so mu jih fantje toliko naštel, da ni več vstal.

ZALOIGRA OTROŠKE NESPAMETI

V Soldinu pri Berlinu so se igrali brez nadzorstva doma otroci delavca Schulzeja. Dveinpolletna deklica je zlezla v zaboj z leseno volno, bratca, ki štejeta 10 in 8 let, pa sta hotela deklico prestrašiti ter sta zažgala strugovino. Seveda je bil v hipu ves zaboj v plamenu, preden se je moglo dete izkacati iz zaboja. — Dečka sta kriče pobegnila, med tem pa je sestra zgorela in so sosedje našli le še nje zogljenelo trupelce.

Širom Jugoslavije

11letna deklica se obesila

V vasi Nabugovinu pri Višegradu se je nedolgo tega obesila komaj 11letna deklica Stojka Lončarevič. Nihče ne ve za vzrok, kaj jo je gnalo v smrt.

Napaden

Pasanti so našli na cesti nezavestnega Antona Galundra iz Črešnjevca. Bil je ves v krvi. Napadalec mu je prizadel dve globoki rani v levo roko in nevarno rano z nožem v glavo.

S hlodi

Možanci so napadli v gozdu ob cesti Sv. Jernej-Loče 48letnega Franca Jakopiča. Obdelavali so ga z 1 do 2 m dolgimi hlodi in mu prizadejali poškodbe po glavi, ramah in hrbtu.

Za Božič

SKUPNO POTOVANJE

Skoro vsi Slovenci, ki potujejo letos v stari kraj za božične praznike, se udeležijo skupnega potovanja na 12. DECEMBRA na priljubljen francoskem brzoparniku

ILE DE FRANCE

Ako ste Vi med njimi, se takoj prigrasite na spodaj navedeni naslov, ako se še niste.

DENARNE POŠILJATVE

V ameriki so božični prazniki čas dejanja in pošiljanja darov. Zvesti temu običaji so Slovenci že od prvega začetka zlasti za Božič pošiljali svojim sorodnikom in prijateljem darove in obliki denarnih pošiljk. V starem kraju bodo letos ameriški darovi posebno dobrodošli. Spomnite se svojcev v starem kraju s primernim darom, ako le morete!

Naša banka pošilja denar v stari kraj in vse druge dele sveta hitro in zanesljivo in brez stroškov za prejemnika. Za točno dostavljanje božičnih pošiljk je pa še posebej preskrbljeno. Pošljite letos svoje denarne darove "skozi" našo banko.

LEO ZAKRAJŠEK

Midtown Bank of

New York

630—9th Avenue,

New York, N. Y.

POZOR!

Velika Blasnikova

Pratika

za leto 1931

JE TUKAJ!

Cena 20 centov.

S POŠTNIHO

Pišite takoj po njo dokler

v zalogi.

Pratika je letos prav izvrstno urejena in bo vsakemu ugajala.

Zastopniki in razpečevalci Pratik naj prijavi, koliko jih želijo.

Naročila sprejema

Knjigarna Amer. Slovenec

1849 West 22nd Street,

Chicago, Ill.

Prejeli smo ravnokar novo zalogo

KNJIG

Med temi je tudi več novih, ki vsebujejo zelo zanimive povesti in romane in so sedaj ameriškim Slovincem na razpolago, da si jih naroče.

HANKA ALI ČUDEŽ V BOLCANI, je ime knjige, ki vsebuje zelo napet in lep roman. Brošurana stane 75c

HČI CESARJA MANTEZUME, zelo interesanten roman, ki ga vsakdo rad čita. Brošurana knjiga, stane 85c

IZGUBLJENI SVET je roman, ki ga je spisal sloviti angleški pisatelj Doyle. V drugih jezikih je dosegel že več izdaj. Sedaj je izdan tudi v slovenskem jeziku. Brošurana stane 75c

IZPOD GOLICE, povest izpod peresa pisatelja Savinška, ki opisuje razne zanimive dogodke iz gorjskih planin. Zanimivo pripoveduje, kako so delali financarji po Gorenjskem. Stane 75c

NAROD, KI IZUMIRA, in teresantna knjiga, v kateri je opisano življenje Eskimov in Normanov iz Islandije. 40c

NA POMOČ, je knjiga najbolj napetih slučajev, ki jo čitatelji čitajo z velikim zanimanjem 75c

NAŠA ANČKA, zanimiva povest iz življenja slov. naroda. Broš. 35c

MENCINGERJEVI ZBRANI SPISI, 1. in 2. del. Zelo interesantne novele in spisi. Oba dela skupaj \$1.00

OTROCI SOLNCA, povest, ki jo je spisal Ivan Pregelj. Kakor so vsa Pregeljeva književna dela zanimiva, tako je tudi ta povest. Stane 65c

POVESTI, spisal A. Kalan. Zelo so zanimive in vsakdo, ki jih bo čital, jih bo z veseljem bral 75c

PRVA LJUBEZEN je ime knjigi, v kateri se vrlo lepo opisuje romantično povest. Stane 45c

STORŽEK, je knjiga polna humora. Stane 45c

TARZAN IN SVET, E. Burroughs. Se spominjate, s kakim zanimanjem ste čitali povest "Džungla"? To je nadaljevalna povest iste. Vrlo zanimiva, brošurana stane 95c

TARZANOVE ŽIVALI, E. Burroughs. Napeto pripovedovanje o Tarzanu in njegovem življenju. Ta roman je prav tako zanimiv, kakor druge povesti o Tarzanu. Broš. 95c

ZGODBE ZDRAVNIKA MUZIKA je povest, ki jo je spisal Ivan Pregelj. Polna humorja in zanimivosti. Stane \$1.00

Kdor hoče imeti za zimski čas dobro razvedrilo, naj takoj piše po navedene knjige, dokler so v zalogi. Naročilom je pridejati Money Order, bančni draft, znamke ali denar v gotovini. Vsa naročila pošljite na:

Knjigarna Amerikanski Slovenec

1849 West 22nd Street,

Chicago, Ill.

SIR H. RIDER-HAGGARD:

Hči cesarja Montezume

ZGODOVINSKA POVEST

Iz angleščine prevel Jos. Poljanec

Plakaj ljudstvo, in vi duhovni, molite in žrtvujte! Od sile, je potrebno, kajti poguba je prišla nad vas. O Tenoktitlan, kraljica vseh mest! Vidim te razdejano in opustošeno, tvoje palače zažrele od ognja, tvoje templje oskrunjene, tvoje prijazne vrtove izpremenjene v puščavo. Tvoje visokorajene ženske so igrača tujih gospodarjev in tvoji knezi njihovi služabniki; po kanalih teče voda, rdeča od krvi tvojih otrok, tvoje ceste in ulice so zagrajene s kupi kosti. Smrt vlada vsepovsod v tebi, sramota, nečast je tvoj vsakdanji kruh, opustošenje in razdejanje tvoj delež. Srečno, kraljica mest, zibelka mojih dedov, v kateri so me dočili!

Tako je Montezuma jadikoval v temi in ko je na ves glas plakal, je iznad obzorja vzšel mesec in razlival svojo enolično svetlobo po vejah cedrovih dreves, oblečenih v grozljivo oblačilo iz mahu. Mesečina je obevala visoko postavo cesarja Montezume, njegov silno razburjeni obraz in drobne roke, s katerimi je mahal v preroškem strahu sempatja, moje blesteče oblačilo, preplašeno gručo dvornikov in godcev, ki so prenehali s svojo godbo. Potegnila je tudi rahla sapa, ki je žalostno ječala po mogočnih drevesih in skalovju Capoltepeka. Nikdar v svojem življenju nisem bil priča prizora, ki bi bil bolj čuden in bolj prožet s tajnostjo in bolj grozeč s še neporojeno grozo, kot je bil pogled na tega velikega vladarja, ki je žaloval nad propastjo svojega rodu in svoje moči. Doslej še ni bila nobena nesreča zadela ne enega ne drugega, vendar se je zavedal, da je oboje izgubljeno; in te tožeče besede so prihajale iz dna sreča, ki ga je strla tuga, ki pa je šele s svojo senco legla nanj.

Toda tisto noč se ni bilo konec čudes. Ko je Montezuma nehal jadikovati in prokrovati, sem ga ponižno vprašal, ali naj priključim velikaše, ki so tvorili njegovo spremstvo, ki pa so stali nekoliko oddaljeni.

"Ne," je odgovoril, "nočem, da bi me videli, ko se mi bere tuga in groza na obrazu. Najsi navdaja strah se druge, jaz moram biti na zunaj pogumen. Pojdi še malo z menoj, Tjule; ako ti morebiti pride na misel, da bi me umoril, mi ne bo žal."

Na te besede mu nisem odgovoril, ampak sem šel za njim, ko je stopal po najtemnejših vijugastih potih, ki se vijajo med cedrami, kjer bi ga bil prav izlahka umoril, ako bi bil hotel; vendar jaz nisem uvidel, da bi imel kako korist od njegove smrti. In dasi sem dobro vedel, da je Montezuma moj sovražnik, se mi je tudi samo srce zgrazalo ob misli na umor. Hodila sva dobro miljo, ne da bi govorila, sedaj po jasad in vrtovih, posajenih s krasnimi cveticami, dokler nisva naposled dospela do vrat onega kraja, kjer so polagali cesarske mrljice k večnemu počitku. Sprejaj pred temi vrati je bila odprta jasa ali trata, na katero je svetil mesec, in na sredi te jase je ležalo nekaj belega, kar je bilo podobno ženski postavi. Tukaj se je Montezuma ustavil, pogledal proti vratom in rekel:

"Ta vrata so se pred štirimi dnevi odprla moji sestri Papancini; rad bi vedel, čez koliko časa se bodo odprla meni."

Ko je izgovoril te besede, se je na trati ležeča bela postava, katero sem bil jaz videl in on ne, zganila kakor speči, ki se prebuja.

Kakor se je bila zganila snežna postava na gori, tako se je zganila ta postava; kakor je bila ona vstala, je vstala tudi ta; in kakor je bila ona vrgla roke kvišku tako jih je vrgla tudi ta. Tedaj jo je zagledal Montezuma in obstal trepetajoč; tudi jaz sem se tresel.

Nato se je ženska — bila je v resnici ženska — počasi bližala nama in ko je prišla bližje, sva videla, da je imela mrtvaška oblačila na sebi. Naenkrat je vzdignila glavo in mesečina ji je razsvetlila obličje. Montezuma je na ves glas zajčal; zajčal sem tudi jaz, kajti spoznala sva, da je bil tisti obraz pred nama drobn obraz kneginje Papancine — one Papancine, ki je ležala že štiri dni v grobu. Premikala se je ko mesečina in se nama približevala, naposled je obstala pred grmom, v čegar senci sva midva stala. Papancina, ali njen duh, naju je gledala s praznimi slepimi očmi, to se pravi, z očmi, ki so bile široko odprte, a vendar niso ničesar videle.

"Si li ti tukaj, brat Montezuma?" je rekla prikazen z glasom Papancine; "jaz vsaj čutim tvojo navzočnost, dasi te ne vidim."

Tedaj je Montezuma stopil iz sence in stal pred umrlo sestro.

"Kdo si?" je rekel, "ki imaš postavo ženske, ki je umrla, in si oblečena v njena oblačila?"

"Papancina sem," je odgovorila; "vstala sem iz groba, da ti prinesem neko sporočilo, Montezuma, brat moj."

"Kakšno sporočilo mi prinašaš?" je vprašal hripavo.

"Prinašam ti sporočilo o pogubi in propasti, brat. Tvoje cesarstvo se bo razsulo in tebe bodo tisoči in deset tisoči tvojega ljudstva spremljali v smrt. Štiri dni sem živila med mrtvimi in tam sem videla tvoje krivne bogove, ki so hudiči. Tam sem videla tudi duhove, ki so jim služili, in veliko njih, ki so jih častili, in vsi so bili pahnjeni in neizrekljivo trpljenje. Zavoljo tega, ker anahuško ljudstvo časti te peklenke bogove, je obsojeno, da propade."

"Ali nimaš nobene besede tolažbe zame, Papanci, sestra moja?" je vprašal.

"Nobene," je odgovorila. "Ako nehaš častiti te krive bogove, morebiti utegneš rešiti svojo dušo; svojega življenja ne moreš rešiti, niti življenja svojega ljudstva."

Po teh besedah se je obrnila in odšla v senco dreves; slišal sem, kako je njeno mrtvaško oblačilo šumelo po travi.

Montezuma se je polotila besnost in na ves glas je razsajal rekoč:

"Prokletstvo nad tebe, Papancin, sestra moja! Čemu sploh prihajaš iz groba s takimi zlokoznimi vestmi? Da bi bila prinesla seboj upanje, da bi bila pokazala pot do rešitve, bi te z veseljem pozdravil. Vrni se zopet nazaj v temo in zemlja naj ti na vekov veke teži srce. Kar se tiče mojih bogov, ti rečem: častili so jih moji očetje, častil jih bom tudi jaz vse do konca; in ako oni mene zapuste, jaz jih ne bom nikdar. Bogovi se srđijo, ker se na njihovih oltarjih malo žrtvuje; žrtvovanja odslej naj se podvoje. Da, sami duhovni bogov naj bodo žrtvovani, ker zanemarjajo njihovo čaščenje."

(Dalje prih.)

ŠIRITE AMER. SLOVENCA!

Slovenske VIKTOR Plošče

G O D B A

P E T J E

SEDAJ JE ČAS!

"Godba, ki jo želite — je na Viktor ploščah."

Da si nabavite slovenske plošče za jesenski in zimski čas. Preberite spodnji seznam plošč in jih naročite iz naše knjigarnice.

- 23000—Hruškovo drevo, štajeriš, Stari pečlar, valček, igra na harmoniko Ahačič.....75c
- 23001—Ljubljanski valček — Poskočna polka, Hoyer Trio 75c
- 23002—Terezinka, pevski zbor, Lepa Jožefa, valček, Hoyer Trio.....75c
- 23003—Društvo Kastrola, 1. in 2. del, petje Adrije.....75c
- 23004—Jolietske deklice, polka, Lovc, mazurka, igra Dajčman-Perush.....75c
- 23006—Kmet in purgar, O polnoči na sred vasi, Adrija in Dajčman brata.....75c
- 23007—Empajris — Samo da bo likof, Hoyer Trio in zbor.....75c
- 23008—Pod dvojnim Orlom, Dunaj ostane Dunaj, citre in Trio.....75c
- 23009—Tone s hriba Trumplan, Koroška koračnica, Dajčman brata.....75c
- 23010—Dva gorenjska slavka, Spomin na Bled, ženski duet s sprem. klavirja.....75c
- 23011—Pozdrav od doma — Zbirka valčkov, slov. orkester 75c
- 23012—To je nemogoče, dvokoračen ples, Tajna ljubezen, valček, orkestra.....75c
- 23013—Kar imam, to ti dam, polka, Vesela dekleta, valček, Hoyer Trio.....75c
- 23014—Po gorah je ivje, Megla v jezeru, moški kvartet Jadran.....75c
- 23015—Flahauer Štajeriš, Prav vesela polka, Olbtigov trio na citre.....75c
- 23016—Ob zimskih večerih, 1. in 2. del, Adrija in Hoyer.....75c
- 23017—Po valovih, valček, Ne pozabi me, polka, Hoyer Trio.....75c
- 23018—Krasna Mariška, šotiš, V divni dolini, Landler orkester.....75c
- 23019—Škrjanček, valček, Korajžni fantje, polka, Dajčman-Perush.....75c
- 23020—Ples v skednju, 1. in 2. del, Adrija in Hoyer Trio.....75c
- 23021—Novomeški purgarji, koračnica, Trboveljska polka, Hoyer Trio.....75c
- 23022—Na planinah solnce sijje, Bleda luna, moški kvartet Jadran.....75c
- 23023—Lepa Francka, polka, Oj dekcle kaj tajiš, valček, harmonika in banja.....75c
- 24024—Ljubezniv valček, Bela Ljubljana, polka, Harmonika in banje.....75c
- 79484—Korajža velja — Vesela Gorenjka, dve polke.....75c
- 80183—Oj, ta zakonski stan—Nova stara pesem, kvartet.....75c
- 80184—Radi kotla v kejšo—Ravbar na gavge, kvartet.....75c
- 80331—Zgubljena pesem—Jolietska Slovenka, polke, Dajč.....75c
- 80332—Amerikanec na obisku—Amerikanec se poslavlja.....75c
- 8033—V Krčmi, 1. in 2. del s petjem.....75c
- 80334—France polka—Gozdni zvok, Trumplan, Dajčman.....75c
- 80481—Dolg, dolg fant — Seničica, polke.....75c
- 80482—Nocoj je lušna noč—Njega ni, petje z orkestrom.....75c
- 80526—Ribniška — Naš maček, petje z orkestrom.....75c
- 80527—Na Dolenjskem — Kadar so godci dobre volje.....75c
- 81250—Mlatiči — Še ena, poje kvartet Adrije.....75c
- 81413—Zeleni Jurij — Študentovska, prizor s petjem.....75c
- 81414—Domače veselje — Vesela polja, harm. in kitara.....75c
- 81454—Ob trgatvi, 1. in 2. del s petjem in godbo.....75c

VELIKE 12 PALČNE PLOŠČE

- 59086—Na Sveto noč, 1. in 2. del, poje Adrija.....\$1.25
- 68923—Ženitovanje, 1. in 2. del, poje Adrija.....\$1.25
- 68924—Romanje k Materi Božji, 1. in 2. del, poje Adrija \$1.25
- 73000—Vandrovec—Cigani, smešen prizor petje in harm.\$1.25
- 73001—Zlata poroka, 1. in 2. del, Adrija in Hoyer.....\$1.25
- 73002—Botrinja — Kadar imajo vsi Jožefi god.....\$1.25

MANJ KAKOR TRI PLOŠČE NE RAZPOŠILJAMO!

Naročilom je priložiti potrebni znesek. Pri naročilih manj kakor pet plošč, računamo od vsake plošče po 5c za poštnino. Ako naročite 5 ali več plošč, plačamo poštnino mi. Pošljamo tudi po C.O.D. (poštnem povzetju), zakar pa računamo za stroške 20c od pošiljave. Naročila blagovolite poslati naravnost na

KNJIGARNA AMER. SLOVENEK

1849 WEST 22nd STREET, CHICAGO, ILLINOIS

PISANO POLJE

J. M. Trunk

Kakšen je zdaj Dunaj?

Tudi ta sodba utegne biti močno pobarvana od strankiniga stališča. Zdaj je Dunaj "rdeči" Dunaj, in kdor je za to rdečo barvo, temu bodo kar sline letele v usta, ko hodi po Dunaju, torej po svetovnem mestu, kjer je na krmlivo pač njegova stranka. Morda utegne opazovalcu nasprotnega naziranja enako stališče in naziranje sodbo pobarvati. Morda.

Čitam sodbo od socialistične strani, in ta se glasi, da je tam vse krasno, Dunaj pravi Pariz, življenje živahno, vse v najboljšem redu itd. Ako in kar je sedanji Dunaj pod socialistično upravo storil za socialne razmere, n. pr. da je sezidal delavcem prave palače za stanovanja, to mu bo pač vsak štel le v priznanje. Čast, komur čast.

Zunanji sijaj pač pogosto vara. Nočem ravno reči, da je bil cesarski Dunaj, kakršnega sem pred vojno dobro poznal, ravno dober, v vsem tudi notranje sijajen. Ampak vsaj na zunaj je bil Dunaj pred vojno sijajen. Videl in obiskal sem pa Dunaj tudi po vojni, leta 1921, in si ga dobro ogledal. Nisem niti za cesarski Dunaj, niti ne za "rdeči" Dunaj, ampak sijajen je bil Dunaj pred vojno, kakor grobišče pa se mi je zdel po vojni. In po vojni sem imel priliko pogledati na Dunaju malo tudi v notranjost krogov, kateri so prej tvorili kos dunajskega sijaja, in pogled v te kroge je bil pogled v — siromaštvo, kakršno kjer drugje niti med niti po vojni nisem videl.

Poročilo o sedanjem sijajnem in rdečem Dunaju pravi, da so obdačili palače in z davki sezidali nove delavske palače. Vse prav, če je morda obdačenje pravično, in so delavci zdaj v palačah. Ampak socialna družba trpi tudi, ko pride siromaštvo v — palače, in v mnogih slučajih je tako na — Dunaju.

Ali jih je bilo sram?

V sosedni Mehiki je zdaj tako, tako. Skušali so vse pohrustati, pa ni šlo. Ugrizniti so morali v kisljo jabolko in priti s cerkvijo do vsaj nekega spozumljenja. Cerkev lahko čaka, šturmarji niso mogli. Mačka pa mišnja, ne more pustiti, in šturmarski krogi so morali biti silno zadovoljni, ker so pač zadovoljni z malim, ko so mogli poročati v svet, da je bil nadškof kaznovan. Oh, kako mora to hladiti. Sprva pa niso poročali, radi česa je bil nadškof kaznovan. Morda jih je bilo le malo sram? Končno pa je le prišla vest, da je bil nadškof kaznovan za plačilo 500 pezov, ker je javno krstil. Vest se glasi: "Mexico City, 2. oktobra. — Nadškof Pascual Diaz je bil včeraj obsojen v plačilo 500 pezov, ker je prekršil zakon, ki prepoveduje javne verske ceremonije. Nadškof je krstil otroke jetnikov na odprtem dvorišču ječe."

To morajo biti junaki, ako se bojijo celo pred krstom na dvorišču, kakor imajo tudi grozen strah pred kako duroniško sutano, če bi se prikazala na ulici.

Ampak, ko — kradejo, tam pa so — junaki. V zadnji številki lista "Touring Topics" pripoveduje po zapiskih v Bancroftovi knjižnici vseučilišča v Kaliforniji Indijanec, kako so predniki sedanjih mehikanskih "junakov" iz misijonov pobrali prav vse, še žlice in skodele.

"Senor Ortega left the mission stripped bare, making an end of everything, even to the plates and cups..."

Po imenu so vsi — katolici, po imenu seve.

Zbirali so.

Kako so zbirali Habsburžani in zbrali skupaj v gradu Schönbrunn, o tem naj piše, ako koga to veseli, in naj obsoja, ako ima zadostne razloge. Baje je v gradu zbranih dragocenih zakladov, da je kaj. Zdaj je grad muzej, in ljudje hodijo si te zaklade ogledovat. Nič na ogledovanju.

Kako je s pravim vprašanjem glede teh zakladov, ne vem, in me niti ne zanima. Čudno se mi le zdi, da niso teh zakladov že pobasali. Morda pa le, na malo drugačen način namreč.

Za obisk muzeja pobirajo tudi vstopnino, in to utegnejo jbiti — tekoči zakladi, ki nikakor niso od muh, ako tebejo naprej in naprej, leto in žimo. Nekaj se bo le nateklo od kega tečenja obiskovalcev, ki nad diamanti sline cedijo, ali se na — zbiranje jezijo.

Zbiranje sem ali tja, zbrali so pa nekaj, da se zdaj od vstopnina tudi zbira, in nič bi se ne zbiralo, ako bi bili Habsburžani le zbirali in nič — zbrali, po domače, zbrano vse nekam pognali.

Nočem s tem morda Habsburžanov zagovarjati radi Habsburžanov, ampak radi — zbiranja pa niti rdeči Dunaj, članke na nje ne bodo ravno kleli, ako imajo ti Dunajčanje kaj pod kapo.

Danes tako, jutri pa tako.

V številki 228 Prosvete je bilo zapisano: "Yes, g. Trunk, trdim in bom trdil, da je verska hierarhija (pač katoliška) največ kriva, da je v 20. stoletju še toliko pekla med delavstvom in nebes med bogatini..."

Stvar toraj izgleda, kakor bi bila dolžnost cerkve ali hierarhije, da določi delavske mezde, preskrbi delo, odpravi brezposelnost, uredi toraj ekonomske razmere. Cerkev ima pri tem besedo, in vrši svojo dolžnost in ni ji treba predbacivati nobenega zanemarjanja v tem oziru, ampak cerkev tudi prav dobro ve, do kam sega ta dolžnost.

Tu se toraj ekonomska dolžnost od hierarhije naravnost zahteva.

V št. 234 pa pravi ista Prosveta: "Cerkev nima ekonomskih odgovornosti za svoje črede..." toraj cerkev ni odgovorna, ako "je še toliko pekla med delavstvom..."

Enkrat je kriva, drugokrat pa nima odgovornosti. Zmede, in ker so zmede, delajo cerkev krivo danes tako, jutri pa tako.

Najzanimivejše vesti so v Amer. Slovincu; čitajte ga!

ZRTEV ŽELODKA, ZDAJ SE POČUTI KO NOVA OSEBA

"Trinerjevo grenkino vino se je res pokazalo kot znamenita tonika za ojačanje telesnega sistema. Na meni se je to pokazalo in zdaj se počutim kot nova oseba," piše Ruth Lewis iz Ardsley, Pa. Ta čista preskrbica odstranja zapreke starih glavni delov telesa — želodca, jeter, mehurja, in notranjih organov.

Nabavite steklenico Trinerjevega grenkega vina danes od svojega drugista. Dvojna cena, 50c ali \$1.25. Jemljite ga šest dni. Ako ne boste zadovoljni, vrnite preostanek svojemu drugistu, in on vam bo povrnil denar.

TISKARNA AMERIKANSKI SLOVENEK

izvršuje vsa tiskarska dela točno in po najzmernejših cenah. Mnogi so se o tem prepričali in so naši stalni odjemalci.

Društva — Trgovci — Posamezniki

dobijo v naši tiskarni vedno solidno in točne postrežbo. Priporočamo, da predno oddate naročilo drugam, da pišete nam po cene. Izvršujemo prestave na angleško in obratno. Za naš ni nobeno naročilo preveliko, nobeno premalo.

Amerikanski Slovenec

1849 WEST 22nd STREET, CHICAGO, ILL.